

בש"פ 6865/15 - נג'יב אבו עאבד, מורד אבו עבאד, סלאח אבו עאבד, מוחמד אבו עאבד נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

בש"פ 6865/15

בש"פ 6873/15

בש"פ 6927/15

לפני:

כבוד השופט י' עמית

העורר בבש"פ 6865/15:

נג'יב אבו עאבד

העורר בבש"פ 6873/15:

מורד אבו עבאד

העוררים בבש"פ 6927/15:

1. סלאח אבו עאבד

2. מוחמד אבו עאבד

נ ג ד

המשיבה:

מדינת ישראל

עררים על מעצר עד תום הליכים - החלטת בית המשפט
המחוזי בבאר שבע בתיק מ"ת 49856-07-15 שניתנה
ביום 29.9.2015 על ידי כבוד השופט י' עדן

תאריך הישיבה:

ח' בחשון התשע"ו

(21.10.2015)

בשם העורר בבש"פ 6865/15:

עו"ד בנימין גריקו

בשם העורר בבש"פ 6873/15:

עו"ד שלמה פצבסקי

בשם העוררים בבש"פ 6927/15:

עו"ד אסתר בר ציון

בשם המשיבה:

עו"ד עדי שגב

החלטה

שלושה עררים על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט י' עדן) מיום 29.9.2015 במ"ת 49856-07-15, בגדרה הורה על מעצרם של העוררים עד לתום ההליכים נגדם.

1. כנגד העוררים מורד (בן 19), סאלח (בן 52), מוחמד (בן 59) ונג'יב (בן 64) (להלן בהתאמה: מורד, סאלח, מוחמד ו-נג'יב) ואדם נוסף הוגש ביום 24.7.2015 כתב אישום המייחס להם עבירות של חבלה בכוונה מחמירה לפי

סעיפים 329 (א)(1) ו-(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) ובנוסף מייחס למורד ולנג'יב חבלה חמורה בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 333 ו-335(א)(1) ו-(2) לחוק העונשין.

על פי כתב האישום, בין משפחות אבו עאבד למשפחות אבו ג'מאע בעיר רהט קיים סכסוך ממושך בענייני מקרקעין. במסגרת סכסוך זה אירעו מספר מקרי אלימות, בהם אירועי ירי. ביום 17.7.2015 בשעה 19:00 לערך הגיעו לביתו של סולימאן אבו ג'מאע (להלן: סולימאן) שברהט אנשים ממשפחת אבו עאבד, בהם העוררים, כשהם מצוידים במקלות, וידו אבנים לעבר בתיהם ורכביהם של בני משפחת אבו ג'מאע שבאזור. למשמע ההמולה, יצא איברהים אבו ג'מאע (להלן: איברהים) מבית אחיו סולימאן. בשלב זה, החלו סאלח ומוחמד לחבול באיברהים בצוואת חדא, תוך שסאלח מכה את איברהים בפיו ובפניו באמצעות צינור ברזל ומוחמד מכה בראשו עם אבן גדולה. איברהים החל לנוס מהאזור, כאשר חבורת אנשים, ביניהם מורד ונג'יב, שהצטיידו במקלות ואבנים, החלו לתקוף אותו שוב. יחד עם אדם נוסף, השליכו מורד ונג'יב אבנים על איברהים והיכו אותו באמצעות מקלות ומוטות ברזל בכל חלקי גופו. כתוצאה ממעשי התקיפה, נגרמו לאיברהים חבלות בכל גופו: חתכים בראש ובשפה, איבוד שן וסימני חבלה בבית החזה ועל ירך שמאל.

סאלח אבו ג'מאע הגיע למקום וניסה להרחיק את העוררים מאיברהים. מורד היכה בפניו ובגבו של סאלח אבו ג'מאע באמצעות מוט ברזל שהיה בידיו ומוחמד הכה בראשו, גם הוא באמצעות מוט ברזל. כתוצאה מכך, נגרמו לסאלח אבו ג'מאע חבלות חמורות בפניו, בשפתו, בראשו ובידיו. בהמשך, הופיע במקום פארס אבו ג'מאע (להלן: פארס), אחיו של איברהים, שניסה להפריד בין הניצים ולחלץ את איברהים. פארס הותקף על ידי מורד, נג'יב ואדם נוסף, בצוואת חדא, באמצעות צינורות ברזל, ונגרמו לו חבלות חמורות בכל חלקי גופו. כתוצאה מהתקיפה, נותר פארס עם סימני חבלה שטחיים בשוק ימין ושמאל, סימן חבלה מעל לחזה שמאל אחורי, שפשוף שטחי עם נפיחות מקומית בכף ידו הימנית וחבלות נוספות.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום נגד העוררים, הוגשה בקשה למעצרים עד תום ההליכים בעילה של מסוכנות וחזקת מסוכנות לפי סעיף 21(א)(1)(ג)(4) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), ובשים לב לסכסוך המתמשך בין שתי המשפחות. בנוסף, נטען כי קיימת עילת מעצר מכוח סעיף 21(א)(1)(א) לחוק המעצרים, נוכח החשש לשיבוש מהלכי משפט, להשפעה על עדים ולהתחמקות מהליכי משפט.

3. בית משפט קמא (השופט ח' סלוטקי, החלטה מיום 3.8.2015) בחן את חומר הראיות ושוכנע כי קיימות ראיות לכאורה להרשעת העוררים במיוחס להם. נבחנה האפשרות לחלופה של מעצר בית והרחקה מהישוב רהט, אך בשים לב לחומרת העבירות שנעברו לכאורה באלימות קשה ובאכזריות ובשים לב לסכסוך בין המשפחות, שטרם בא לסיומו (אף שבאותה עת נמסר על "הודנה" בין הצדדים), לא מצא שיש בחלופות המעצר שנבחנו כדי לאיין את המסוכנות הגבוהה הנשקפת מהעוררים. על כן, הורה בית משפט קמא על מעצרים של העוררים עד תום ההליכים. ערעור על החלטה זו הוגש לבית משפט זה.

4. בדיון שנערך בפני כב' השופט א' רובינשטיין ביום 18.8.2015, הגיעו הצדדים להסדר דיוני לפיו העוררים יחזרו בהם מטענותיהם במישור הראיות לכאורה ועוצמת הראיות, ואילו המשיבה תסכים כי יינתנו תסקירי שירות מבחן בעניינם

של העוררים. משכך, הוחזר הדיון לפתחו של בית משפט קמא תוך שהוזמנו תסקירי מעצר לעוררים.

תסקירי המעצר לא המליצו על שחרורם של העוררים ממעצרם ופסלו את חלופות המעצר שהציעו. זאת, נוכח רמת הסיכון הנשקפת מן העוררים, המעשים המיוחסים להם בכתב האישום והסיכון הכללי הנובע מהסכסוך המשפחתי שברקע. בהקשר זה אציין כי ביני לביני, בסוף חודש ספטמבר פג תוקפה של ההודנה, עם זאת, לא ידוע על התפרצות אירועי אלימות נוספים.

לאור האמור בתסקירים, שב בית משפט קמא והורה על מעצר העוררים עד תום ההליכים (החלטה בעניין מורד וג'יב מיום 29.9.2015, החלטה בעניין סאלח ומוחמד מיום 20.9.2015).

מכאן העררים שבפני.

5. לא אכחד כי העבירות המיוחסות לעוררים שבפנינו, מעוררות תחושה של מיאוס, באשר קצה נפשו של בית המשפט מתת-תרבות הסכין-הברזל-המקל-ומה שבא ליד. אך נותר את הדברים לבית המשפט שיגזור את עונשם של העוררים, ככל שיורשעו בדין, באשר בשלב זה עלינו לבחון אך ורק את השאלה אם כמצוות סעיף 21(ב)(1) לחוק המעצרים, ניתן "להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור, שפגיעתם בחירותו של הנאשם, פחותה". בנושא זה פיתחה הפסיקה את תורת השלבים, כאשר בשלב ראשון על בית המשפט לבחון אם חלופת מעצר כלשהי עשויה לסכון, וככל שהתשובה חיובית, על בית המשפט לבחון את התאמת חלופת המעצר הקונקרטית לנאשם שבפניו בנסיבות העניין (ראו, לדוגמה, בש"פ 6377/14 פלוני נ' מדינת ישראל (2.10.2014)).

האם יש בכלל טעם בבחינת חלופת מעצר בעניינם של העוררים? לטעמי לא ניתן לשלול על הסף את האפשרות לאיין, גם אם לא הרמטית, את מסוכנותם של העוררים ודומה כי הדבר מוסכם על המאשימה, לאור ההסכמה הדיונית אליה הגיעו הצדדים בפני השופט רובינשטיין. אבחן אפוא פרטנית את ענייננו של כל אחד ואחד מהעוררים שבפנינו, אך תחילה אעמוד על מספר שיקולים המשותפים לכל אחד מהעוררים:

(-) לצורך שלב המעצר, יש לראות את המעשים המתוארים בכתב האישום כאירוע מתמשך אחד, ואיני רואה "לפלח" במדויק את חלקו של כל אחד מהעוררים במתקפה על בני משפחת אבו ג'מאע;

(-) ככלל, יש ליתן משקל להמלצה השלילית של שירות המבחן, אך כידוע, בית המשפט אינו מחויב להיצמד לתסקיר שירות המבחן ורשאי לסטות מהמלצתו.

(-) בין המשפחות היריבות שוררת עדיין מתיחות, ופג תוקפו של הסכם ההודנה שהושג בין הצדדים.

(-) העוררים הם חסרי עבר פלילי, הם עצורים למעלה משלושה חודשים, המשפט בעניינם טרם החל ונקבעה ישיבה ליום 10.11.2015 למתן תשובה לכתב האישום.

6. נג'יב - בן 64, המבוגר בחבורה, ללא עבר פלילי, נשוי לשתי נשים ואב לשישה עשר ילדים. התסקיר העריך רמת סיכון גבוהה להישנות מעורבות בפלילים על רקע הסכסוך בין המשפחות לצד סיכון גבוה לפגיעה בו מצד אחרים. בתסקיר המשלים נבחנה חלופת מעצר בג'ת, הרחק מביתו של העורר, אך שירות המבחן העריך כי חלופה זו אינה עונה על הערכת הסיכון, וכי אחד המפקחים המוצעים אמור לקבל תשלום עבור נכונותו לשמש כמפקח.
7. סאלח - בן 52, ללא עבר פלילי, נשוי ואב לשלושה ילדים, חולה במחלות שונות. גם לגביו העריך התסקיר רמת סיכון גבוהה להישנות מעורבות בפלילים על רקע הסכסוך בין המשפחות לצד סיכון גבוה לפגיעה בו מצד אחרים. בבדיקת החלופה שהוצעה בכסיפה נמצא כי הערבים המוצעים מבינים את חומרת המצב בשטח ושירות המבחן התרשם מהם לחיוב, אך נוכח המתיחות בין השבטים, ולמרות ההערכה לגבי טיב החלופה המוצעת, התקשה שירות המבחן להעריך אם יש בחלופה זו ליתן מענה מקיף לצמצום הסיכון הכוללני.
8. מוחמד - בן 59, אחיו של סאלח. מהתסקיר עולה כי יום לאחר התקרית מושא כתב האישום, נפגע באירוע ירי בו נפגע גם בנו. אף באשר למוחמד צוין כי מאפייניו האישיותיים מצביעים על רמת סיכון גבוהה. בבדיקת החלופה שהוצעה בכסיפה, הדומה לזו שהוצעה לגבי סאלח אחיו, התרשם שירות המבחן לחיוב מהערבים, אך גם לגביו, נוכח המתיחות בין השבטים, ולמרות ההערכה לגבי טיב החלופה המוצעת, התקשה שירות המבחן להעריך אם יש בחלופה זו ליתן מענה מקיף לצמצום הסיכון הכוללני.
9. מורד - בן 19 בלבד, ללא עבר פלילי, לומד במגמת מכונאות רכב וסיים כתה י"ג. מהתסקיר עולה כי אביו, אחיו של דודו נג'יב, הוכה בשעתו קשות על ידי בני משפחת אבו ג'מאע. שירות המבחן התרשם כי הפגיעה באביו הותירה בו משקע המחזק את תפיסתו כי עליו להימנע ממעורבות בקונפליקטים סביבו. עם זאת, נוכח הדיווחים של הסביבה אודות הסכסוך, העריך שירות המבחן כי קיימת רמת סיכון גבוהה להישנות מעורבותו בפלילים על רקע הסכסוך. בתסקיר המשלים בו נבחנה חלופת מעצר אצל דודו בקלנסואה, מצא שירות המבחן כי הערבים המוצעים נעים בין מקום מגוריהם הנוכחי למקום הסכסוך ומעורבים רגשית על אף הריחוק הגיאוגרפי. משכך, ונוכח חוסר היכולת להעריך את רמת המתיחות בין הפלגים השונים בסכסוך, לא בא שירות המבחן בהמלצה לשחרורו. בדומה, נפסלה גם חלופת מעצר נוספת אצל דודתו בכפר מוצמוץ.
10. אם נסכם את הדברים, התמונה המצטיירת היא כי שירות המבחן התרשם לחיוב מהמפקחים המוצעים לגבי סאלח ומוחמד, אלא שהחלופה בכסיפה המוצעת לגביהם היא בנגב, ואינה כה רחוקה מרהט. מנגד, החלופה המוצעת לגבי נג'יב ומורד היא רחוקה מרהט, אך שירות המבחן לא מצא את המפקחים ראויים במיוחד.
11. בהתלבטות בין מפקחים "אידאליים" לבין הרחקתם של העוררים מרהט ככל שניתן, אני סבור כי יש לבכר את חלופת המעצר הרחוקות מרהט, שניתן להתקין בהם איזוק אלקטרוני. אשר על כן אני מורה כלהלן.
- מורד- בהתחשב בגילו הצעיר, ובכך שלכאורה נגרר אחר המבוגרים ממנו אל תוך קלחת האלימות הבין-שבטית, ובהתחשב בכך שחלופת המעצר שהוצעה עבורו מלכתחילה היא בקלנסואה במשולש, במרחק של ממש מרהט, אני מוצא כי ניתן להסתפק במעצר באיזוק אלקטרוני, בצירוף התנאים הבאים: הפקדה של ₪ 30,000; שלושה מפקחים שיכולים להתחלף ביניהם, שכל אחד מהם יחתום על ערבות אישית בסך ₪ 50,000; ואיסור על כל יצירת קשר במישרין או בעקיפין עם מי ממשפחת אבו ג'אמע, אלא לצורך הליך של הודנה או סולחה ובידיעה מראש ובפיקוח של המשטרה

על ההליך. יובהר למפקחים ולעריבים כי הערבויות והפקדונות יחולטו במקרה של הפרת תנאי המעצר באיזוק אלקטרוני או אי התייצבות למשפט.

נג'יב - בהתחשב בגילו המבוגר של נג'יב, ובהתחשב בכך שחלופת המעצר שהוצעה לגביו היא בג'ת, במרחק של ממש מרהט, אני מוצא כי ניתן להסתפק במעצר באיזוק אלקטרוני, בצירוף התנאים הבאים: הפקדה של 50,000 ₪; שלושה מפקחים שיכולים להתחלף ביניהם, שכל אחד מהם יחתום על ערבות אישית בסך 50,000 ₪; ואיסור על כל יצירת קשר במישרין או בעקיפין עם מי ממשפחת אבו ג'אמע, אלא לצורך הליך של הודנה או סולחה ובידיעה מראש ובפיקוח של המשטרה על ההליך. יובהר למפקחים ולעריבים כי הערבויות והפקדונות יחולטו במקרה של הפרת תנאי המעצר באיזוק אלקטרוני ואי התייצבות למשפט.

סאלח ומוחמד: חלופת המעצר המוצעת בעניינם של השניים היא בפזורה בכסיפה. לטעמי, אין בחלופה זו, בשל קרבתה היחסית לרהט, כדי להבטיח את מטרת המעצר, ואשר על כן אני דוחה הערר ככל שהוא נוגע אליהם.

12. בשורה התחתונה אני מורה על החזרת התיק לבית המשפט המחוזי, מאחר שלאור ההוראות הרבות הקשורות במעצר בפיקוח אלקטרוני, ראוי כי הערכאה הדיונית היא שתסדיר את הליכי המעצר על פי פרק ג'1 לחוק בנוגע לנג'יב ולמורד. במסגרת זו, על השניים להציע מפקחים נוספים או אחרים לאלה שהוצעו על ידם, וככל שהדבר נוגע לנג'יב, הרי שאין מקום למפקח בשכר שהוצע על ידו.

למען הסר ספק, בית משפט קמא רשאי לפעול בגמישות וכחוכמתו בכל הקשור לתנאי המעצר באיזוק אלקטרוני, לרבות החלפה/הוספה/הפחתה של מפקחים, ערבויות והגבלות, והכל על פי שיקול דעתו ולאחר שמיעת הצדדים.

בנוסף, אני סוגר הדלת בפני מוחמד וסאלח, וככל שתוצע לגביהם חלופה מרוחקת מרהט, הם רשאים לחזור ולפנות לבית משפט קמא.

ולבסוף, אציין כי גם ללא הפרה של תנאי המעצר באיזוק אלקטרוני מצד מי מהעוררים, שינוי נסיבות עלול לפעול לחובתם, ובמקרה כאמור, מובן כי גם המאשימה רשאית לחזור ולפנות לבית משפט קמא בבקשה לעיון חוזר, והמבין יבין.

ניתנה היום, י"ג בחשוון התשע"ו (26.10.2015).

ש ו פ ט

